

DiJİTAL ÖĞRENME METODU: E-ÖĞRENME

Röportaj: Sabina CAFEROVA

Baku Slavyan Üniversitesi öğretim görevlisi

Fotoğraf: BARIŞ UZEL

Gürkan Mıhçı, hem evde hem de arkadaş çevresinde sanat ve tasarımla iç içe büyüdü. Bu yüzden de Bilkent Grafik Tasarım'da Lisans, Sabancı Üniversitesi Görsel Sanatlar ve İletişim Tasarım'da Yüksek Lisans yapmış, daha sonra bir süre Central European Üniversitesi'nde bulunmuş. Pek çok üniversite ve kurslarda öğretmenlik yapmış. Son dört yıldır Soundscape ve Interactive Audiovisual Design konusunda çalışıyor. Kadir Has Üniversitesi'nde ise Yeni Medya ve Görsel İletişim Tasarımı derslerini veriyor. E-learning (e-öğrenme) dersini de veren Gürkan Mıhçı alanla ilgili sorularımızı cevapladı:

Gürkan Bey, e-learning dersini ne zamandan beri veriyorsunuz ve kendiniz bu alanla nasıl tanıştınız?

- E-learning'e olan ilgim, hem benim hem de kardeşimin profesyonel olarak çalıştığımız şirketlerden ve eğitimin farklı kullanımlarına olan ilgimden kaynaklanıyor. Özellikle Türkiye gibi 'gelişmekte olan ülkeler'deki eğitim sorunlarına farklı bir yaklaşım getirebilir düşüncesinde olduğum için ilgi duyuyorum. Dersi, Bölüm Başkanımız Murat Akser'in önerisi ve destekleriyle ilk defa bu dönem açtık.

E-öğrenme eğitime yeni yaklaşımlar getirdi. Farklı da tanımları var, siz nasıl tanımlıyorsunuz?

- 'E-öğrenme' ya da daha açıklayıcı olarak 'dijital öğrenme metotları' diyebiliriz. Bazıları buna 'Online Learning' diyor. Fakat çevirim içi olma durumu bu konunun sadece bir kolu. 'E' biraz havada kalıyor. Elektronik diye açmak lazım ya da 'dijital' kelimesi eklenebilir. Tabii herkese göre değişir.

'E-öğrenme' ya da daha açıklayıcı olarak 'dijital öğrenme metotları' diyebiliriz. Bazıları buna 'Online Learning' diyor. Fakat çevirim içi olma durumu bu konunun sadece bir kolu. 'E' biraz havada kalıyor. Elektronik diye açmak lazım ya da 'dijital' kelimesi eklenebilir. Tabii herkese göre değişir.

Teknolojinin gelişmesine dayanan e-öğrenim eğitimde nasıl etkili kullanılabilir?

- Tabii ki 'e-öğrenme' sadece bir bir medyum değişikliği olarak tanınmıyor. Fakat aslında öğrenmenin dijital, görsel, işitsel medyaya aktarımı öğrenme içeriğine ve sürecine birçok yenilik ve kolaylık katıyor. Amaç, sadece var olan o 'sıkıcı' içeriği alıp dijital uygulamak değil, onu daha farklı olarak günlük hayat pratiklerimizle nasıl birleştirebiliriz olmalı. Öğrenciler için (bu Üniversite'de geçerli) ses ve görsel -müzik, hareketli görseller ve renkler- her zaman kitaplardan daha çekici olmuştur. Bu yüzden e-öğrenme bu konuda ufukumuzu açabilecek boyutta.

Geleneksel öğrenmedeki disiplin, yüz yüze etkileşim e-öğrenmede nasıl gerçekleşiyor?

- Geleneksel eğitimdeki disiplin artık günümüzün hızına pek ayak uyduramıyor. Öğrencilerin konsantrasyonu giderek düşüyor. Televizyonda bir görüntü en fazla 3-5 saniye sabit kalırken, bir hocanın 3-4 saat ders anlatması biraz zor. Derslerde en azından 'Power Point' sunumlar kullanılıyor. Akıllı telefonlar, tabletler, dizüstü bilgisayarlar, LED ekranlı televizyonlar, müzik çalarlar havalarda uçarken yavaşça ders anlatmak ve öğrencilerden anlamalarını beklemek anlamsız. Fakat yüz yüze eğitimin azalması ve sınıf içi tartışma ortamının giderek yok olması düşündürücü. Bunlar eğitimi eğitim yapan önemli unsurlar. Bunların azalması öğrenmede zorluklar çıkartabilir.

E-öğrenim eğitimde teorik olarak neleri değiştirdi?

- E-öğretim, öğrenme sürecine katkıda bulunabilecek birçok farklı yolu keşfetti. 2+2=4'ü anlatmada birçok yol var. Ama bunu dijital ses ve görselleri kullanarak bir de buna etkileşim katarak anlatmak öğrencinin ilgisini çekiyor. Aslında e-öğretim Türkiye'deki disiplinli 20'lerden kalma öğretmen odaklı eğitime az da olsa öğrenciyi de kattı diyebiliriz.

Geleneksel öğrenim, e-öğrenime nasıl yakınsanabilir?

- Geleneksel yaklaşım zaten öğrencilerin tepkisinden kendisinin

Geleneksel eğitimdeki disiplin artık günümüzün hızına pek ayak uyduramıyor. Öğrencilerin konsantrasyonu giderek düşüyor. Televizyonda bir görüntü en fazla 3-5 saniye sabit kalırken, bir hocanın 3-4 saat ders anlatması biraz zor.

hangi yoldan gittiğini anlayabilir. Eğitimi günlük hayatın içinden beslenen bir araç haline getirmek ve bu amaçla örneklendirmek her zaman öğrenme sürecine pozitif olarak etki etmiştir. Şu andaki pratikler de belli. Bilişim çağındayız ve öğrencilerin ilgisini çekmek her geçen gün zorlaşıyor. Bu yüzden, yenilikleri canavar olarak değil de, bize yardımcı olabilecek bir araç olarak almamız. Tabii, her zaman kritik düşünme ve ona göre bir yol çizme şart. Yoksa her şeyi kolay tüketen bireyler oluruz.

Türkiye’de ve dünyada e-öğrenim alanında durum nedir?

- ‘Gelişmiş ülkeler’deki okullar dersleri çevrimiçi olarak internete koyuyorlar. Derslerin, podcastleri, videoları, forumları var. Ayrıca, şirketler de daha ucuz ve kullanıcıyı (şirket çalışanını) daha iyi bilgilendirmek ve etkilemek için e-öğrenmeyi seçiyor. Türkiye’de de durum aynı, bu işin gerisinde değil. Birçok üniversitenin e-öğrenme sistemleri var. Ayrıca, büyük küçük birçok farklı alandaki şirketler ise e-öğrenme portalları kullanıyorlar. Şu anda Türkiye’de ilköğretim için tasarlanmış Türk-Telekom şirketine ait Vitamin diye bir e-öğrenme portalı var ve kullanımı tüm öğretmen ve öğrencilere bedava. Şifre alıp eğitime başlıyorsunuz. Öğretmenler de hem derslerde hem de ders dışında ödev olarak Vitamin’i kullanıyorlar.

E-öğrenim 2.0 eğitimde uygulanmaya başladı, yani web geliştikçe imkanlar artıyor, bu gelişmeler eğitim anlayışını bir şekilde deforme ediyor. Sizin öngörünüz nedir?

- www çok sorunlu bir araç. Özellikle öğrencilerin kütüphanede bilgi edinmek yerine, Ekşi Sözlük ya da Wikipedia kullanmaları çok sorunlu ve kolayına kaçma oluyor. Fakat Darwin’e göre ortama ayak uydurabilen ve işini doğru yapan hayatta kalabilir. Ben de biraz ona inanıyorum. Ne kadar kafa yorup, detaylı ve doğru bilgi aktarılsa, ileride onları görme olasılığımız artar.

Artık gerçek hayattaki okul, sınıf odaları gibi algılarımız yok mu olacak? Eğitim tamamen sanallaşacak mı?

- Bu biraz Matrix’deki insan beynine bir anda aktarılan eğitim

yüklemesini ya da Matrix’in parodisi G.O.R.A’daki eğitim kasetlerini akla getirebilir. Bana Simulacra’yı hatırlattı. Jean Baudrillard’ın Simulacrası büyük rüyaların ve umutların nasılda yok olduğunu ve artık umut veremeyen dünyanın aslında tüm hayatın ve terimlerin içinin boşaltıldığından bahseder. Aslında eğitimin zaten hep sanal olduğundan bahseder. Okulda öğrendiklerimiz ve iş hayatında karşılaştığımız öğrenme pratikleri bizi birey olarak bir yere götürmüyor der. Sadece 1000 TL daha fazla kazanır IKEA’dan yeni bir masa alırız o kadar. Tabii ben Baudrillard kadar karamsar bakmıyorum. Eğitimdeki sanallık bir yere kadar gidecektir. Hatta dediğin gibi okul, sınıf ve okuldaki sosyallik azalacaktır. Ama insan buna bir yere kadar izin verir gibi geliyor. Çünkü en basitinden sigara ve cola ilk çıktığında sağlığa yararlı olarak lanse ediliyor. Doktorlar tavsiye ediyor. Hatta cola eczanelerde satılıyor. Ama daha sonra zararları fark ediliyor. Bana göre sanallık da böyle artarak devam edecek ama zararları ortaya çıktığında yeni düzenlemeler gelecektir.

Bundan korkmak mı lazım?

- Korkmak değil, üstüne gitmek lazım. İyi analiz etmek, süzgeçten geçirmeden, kritik etmeden her verilen bilgiyi ve teknolojiyi hayatımıza entegre etmememiz lazım. Örnek olarak, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) eskiden daha serbestti, her yerde kolayca tüketiliyordu. Hatta filmlerde gelecekte plastik haplarla beslenen insanlar tasvir ediliyordu. Ama şimdi organik tarım, perma kültür akımı yaygınlaştı. İnsanlar, evlerinde ve bahçelerinde meyve sebze yetiştirmeye başladılar. Hayvancılıkla uğraşıyorlar. Birçok firma GDO kullanmamaya başladı. Hollywood filmlerindeki post-apocalyptic görsellere kanmaya gerek yok. Aslında konuyu şuna getirmek istiyorum. Her şeyin sanal ve dijital olacağını var sayan gelecek öngörülerini yavaş yavaş çöküyor. Bu yüzden bence e-öğrenme de yüz yüze eğitime entegre olacak ve zamanla daha etkin bir öğrenme süreci yaratılacaktır.